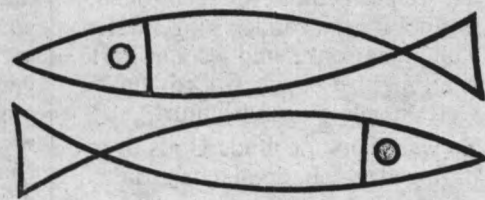

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. riouwstr. 59, wormerveer

adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. BOUMA — LOOSDRECHT

BEZORGDHEID

Weest in geen ding bezorgd, maar laten bij alles uw wensen door gebed en smeking met dankzegging bekend worden bij God. En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en gedachten behoeden in Christus Jezus.

Philipp. 4, 6 en 7.

„Weest in geen ding bezorgd”, het lijkt wel haast een onmogelijke aansporing, die de apostel hier geeft. Niet bezorgd zijn. Het zal je maar gezegd worden, wanneer je in de problemen zit. In je gezin, op je werk. De nood van deze wereld die je dagelijks voorgeschoteld krijgt. En dan niet bezorgd zijn. Kan dat?

Is het eigenlijk geen doodnormale zaak, dat ook christenen zich zorgen maken. En wanneer je eens goed om je heen kijkt, dan zie je dat bij veel mensen de zorgen op het gezicht staan geschreven. Ze gaan er mee naar bed en staan er 's morgens vroeg weer mee op. Zou de apostel met deze aansporing bedoelen, dat we alle zorgen in het leven maar rustig moeten vergeten? En, inderdaad, er zijn christenen, die dat zeggen. Die zelfs nog een stapje verder gaan en zeggen, dat gelovige mensen er helemaal geen zorgen op na mogen houden. Wat betekent dat we ons maar boven de zorgen uit moeten schreeuwen.

Ik denk niet dat Paulus dat hier bedoeld. Wat dan wel?

Zou hij niet dit willen zeggen, dat wij ons leven niet moeten laten beheersen door al die zorgen. Want mensen die steeds de zorgelijke kant van het leven zien, kunnen tenslotte alleen nog maar klagen. En dat wil de apostel niet.

De apostel wil niet dat mensen die God hebben leren kennen als hun Vader in de hemel, zich door de zorgen laten beheersen. Dat hun leven gestempeld wordt door de bezorgdheid.

Je komt vandaag, wat levenshouding betreft, ruwweg twee uitersten tegen. Aan de éne kant de zorgeloosheid, het wat opgeschroefde denken van mensen, die zeggen dat christenen er geen problemen op na mogen houden en aan de andere kant die overbezorgde levenshouding waardoor het leven krampachtig en verzuurd dreigt te worden. Hoe vinden christenen een eigen weg tussen deze beide uitersten.

Wijst de bijbel ons die weg niet heel duidelijk aan, wanneer Paulus schrijft: „laten bij alles uw wensen door gebed en smeking met dankzegging bekend worden bij God.” Zouden deze woorden ons niet dit willen zeggen, dat we ons enerzijds echt wel druk mogen maken over allerlei dingen, die ons zo na aan het hart liggen, maar dat anderzijds deze dingen in ons leven niet de boventoon mogen voeren omdat we daardoor het uitzicht zouden verliezen op onze trouwe Vader in de hemel, die in alle dingen voor ons zorgt.

Dáárom wijst de apostel ons op de weg van het gebed. Laat de Here uw wensen maar horen, vertel Hem wat u op het hart drukt, maar in de eerste plaats dank Hem voor alles wat Hij voor u gedaan heeft. Dit moet toch ons hele leven beheersen, dat we verlost zijn uit de macht van de boze, dat we gekocht zijn met het kostbare bloed van onze Here Jezus, dat we uit mogen zien naar de komst van zijn Rijk.

En dan weet ik wel, we hebben allemaal onze zorgen. Wie loopt er niet eens met zijn hoofd tegen een muur aan? En de omstandigheden kunnen er echt wel eens naar zijn dat je doodmoe bent van al die ellende en problemen om je

heen. Maar toch, in al die moeiten mogen we ons vastklampen aan onze Vader in de hemel, die voor ons zorgen wil. Die ook dat kwaad in ons leven zal doen meewerken ten goede.

Daarom moet de dankbaarheid de boventoon voeren, moet de vreugde om de verlossing in Christus Jezus het winnen van de zorg, ook wanneer we werkloos zijn of op ons ziekbed liggen.

Door gebed en smeking mogen we de dingen, die ons zo na aan het hart liggen bekend doen worden bij God. De apostel gebruikt hier twee woorden die erg veel op elkaar lijken. Gebed en smeking. Het eerste woord is wat algemener van aard. Het is het gebed, waarin we de dagelijkse dingen aan de Here voorleggen. Ik denk bijv. aan de bede in het Onze Vader: „geef ons heden ons dagelijks brood”, waarin we met een goede regelmaat de broodvraag aan de Here stellen. Ook in de dagelijkse verzorging, in ons eten en drinken zijn we van U afhankelijk. Laat het ons niet aan brood doen ontbreken aan de tafel van elke dag.

De smeking is de wat meer gerichte voorbede. De bede waarin we met wat meer klem vanuit een bepaalde nood de dingen aan de Here opdragen. Een bijzondere gebeurtenis, een direkte betrokkenheid bij het verdriet en de zorg van onze broeder en zuster.

Ik zie hier ook een hele fijne taak voor hen, die naar de maatstaven van deze moderne maatschappij zijn uitgerangeerd. De ouderen, de werklozen, maar ook de zieken. Naar de maatstaven van deze wereld kunnen zij nu met de armen over elkaar gaan zitten, maar naar de maatstaven van het Koninkrijk zijn hun handen nu vrijgemaakt voor de zaak van het Koninkrijk. Waar anderen niet of onvoldoende aan toe komen, en op zich is dat verdrietig, daar mogen zij zich extra voor inzetten. In het brengen van de noden van kerk en wereld voor het aangezicht van God. Dat is niet voor iedereen op gelijke wijze weggelegd. Niet ieder zal zijn ziekbed even gemakkelijk aksepteren. Niet elke werkloze kan zondermeer in zijn situatie berusten. Dat is allemaal waar, maar ook in deze dingen wil de Here uw weg leiden. Voor Hem is een mens nooit overbodig of hij nu oud is of ziek of

werkloos, ook dan is er de taak in het Koninkrijk der hemelen. Een hele fijne taak omdat het je zelf zo dicht bij de Here brengt.

Maar waar komt die zorgelijke levenshouding toch vandaan? Zou die niet hier vandaan komen, dat wij ons in zoveel dingen van het leven laten leiden door ons hart en door ons verstand. Mijn hart dat zich zo gemakkelijk laat meeslepen door de emoties. Mijn verstand dat zich in elke nieuwe situatie afpijnt om er uit te komen. We willen ons zelf er door heen boksen. En dan zegt de bijbel, dat de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw harten en gedachten zal behoeden in Christus Jezus. Eigenlijk staat er zo iets als: de vrede van God zal ons hart en verstand bewaken. Zoals soldaten in vroegere tijden de stadspoorten bewaakten. Er op toezagen wie en wat er naar binnen en naar ging. En die vrede van God, waar Paulus van spreekt, wil zeggen, dat we rust vinden bij God, dat we rust vinden in de wetenschap dat we in elke situatie van het leven in Gods handen zijn.

Dit te weten gaat ons boven de pet. We kunnen God immers niet narekenen in zijn hoge leiding, maar we kunnen Hem wel vertrouwen op grond van zijn Vaderschap, waarin Hij in Christus ons zo heel nabij gekomen is. Naast ons is gaan staan in ons moeitelijke leven. Deze vrede van God waakt over ons hart, over de gevoelens waardoor wij ons zo gemakkelijk laten meeslepen. En dan niet in de zin,

in dit nummer

- 153 Ds J. Bouma, Bezorgdheid
- 154 Drs H. de Jong, Iets over antithese (3)
- 155 T. Hoekstra, Beoordeling van literatuur (4)
- 156 D. W. L. Milo, De wildernis bloeit als een roos
- 156 Drs J. G. van der Land, De geest van Amnesty International
- 158 P. C. van Wijk, Terloops ...

dat we geen emoties mogen tonen, ons nooit eens zouden mogen laten gaan, maar onze emoties, ons hart heeft niet het laatste woord, maar God die alle dingen bestuurt.

Zo waakt ook de vrede Gods over onze gedachten, de plannen, die wij maken om een oplossing te vinden voor de noden van het leven. Dan mogen we echt wel ons verstand gebruiken. Nuchter ook beslissingen nemen. Maar ons verstand heeft niet het laatste woord. Ons verstand en ons hart worden onder het gezag geplaatst van de vrede Gods, de wetenschap dat God ons steeds weer rust geeft in de verlossing van Jezus Christus, onze Heer.

We kunnen als mensen emotioneel en verstandelijk soms vreselijk grote moeite hebben met dingen die er in ons leven gebeuren. Dingen, die je beroeren tot in het diepst van je hart. Verstandelijk komen we er niet altijd mee klaar. We begrijpen en doorzien niet waarom sommige

dingen moeten gebeuren. Toch voeren deze dingen voor een gelovig kind van God niet tot verbittering, ook overheerst niet de opstandigheid en de wrok, de haat waarin mensen zich kunnen laten gaan. Maar de vrede van God waakt over ons hart en ons verstand. Ook al begrijpen we het dan niet altijd en protesteren we in ons verdriet en in onze zorg, toch aanvaardden we het, omdat er de almachtige God is, die in Christus een muur om ons heen gebouwd heeft, waar geen duivel en geen dood, waar geen macht ter wereld meer door heen zal kunnen breken. Er is moeite en verdriet, lijden en zorg en toch zegt de bijbel: „weest in geen ding bezorgd”, want u hebt een trouwe Vader in de hemel. Leg de dingen maar in Zijn handen en Hij zal voor u zorgen. Laten de moeiten en de zorgen niet de boventoon voeren in uw leven, want uw leven wordt bepaald door die Éne: Jezus Christus, onze Heer!

degenen die op de een of andere manier karig bedeed zijn. En daarin zet Hij de lijn van Israëls verkiezing voort, omdat immers Israël zelf ook door God is gekend geworden als de arme, de geringe onder de volken (zie Deutr. 7 : 7).

De rijken worden nu echter niet totaal overgeslagen of vergeten. Hun wordt de proef afgenomen of zij Gods voorkeur voor de armen kunnen hebben. Zij worden niet geheel, zij worden slechts *voorlopig* gepasseerd. God richt zich tot de armen en zegt: voor jullie is het koninkrijk. En vervolgens keert Hij zich tot de rijken en vraagt: vind je ook niet? En de rijke die dat toestemt, wordt samen met de gelovige armen behouden.

Zo is het toch steeds gegaan in de geschiedenis van het heil? God heeft Jakob vóór Ezau geplaatst: de meerdere zal de mindere dienen. Werd Ezau daardoor uitgesloten van het heil? Welnee, Ezau moest zich alleen die eigenaardige voorkeur laten welgevalen. Daarin zou zijn zaligheid gelegen zijn. Zoals in de geschiedenis de volken telkens weer Israëls historische voorrang hebben moeten erkennen („daz Jesus Christus ein geborener Jude ist” — Luther). Zo kiest God wat voor de wereld zwak is, om het sterke te beschamen, en wat voor de wereld dwaas is, om het wijze te beschamen, en wat voor de wereld arm is, om het rijke te beschamen (zie 1 Cor. 1 : 26 v.v.). En voor de sterken, wijzen en rijken komt het er dan op aan, dat zij zich dit laten aanleunen, dat zij zich laten beschamen. Zo komt het evangelie tot hen op onrechtstreekse wijze, maar niet minder krachtig. God nodigt hen uit om met Hem mee te gaan als Hij het net van zijn evangelie daar uitwerpt waar de ellende in de wereld het ergst is. En dan blijkt dat er rijken en rijken zijn: die het nemen en die het niet nemen.

Scharen en discipelen

Maar ook onder de armen brengt het evangelie schifting te wege. Ik vind dat heel duidelijk aangeduid in het begin van de Bergrede, Matth. 5 : 1: „Toen Hij nu de scharen zag, ging Hij de berg op en nadat Hij zich had nedergezet, kwamen zijn discipelen tot Hem.” Hoe onderscheidend wordt hier verteld! Jezus ziet de scharen, de nog ongedifferentieerde menigte, waarin veel menselijke ellende is samengebracht (zie bijv. Matth. 8 : 16). Dan maakt Hij gebruik van een terrein-omstandigheid, een berghelling. Het hoogte-verschil gebruikt Hij als een natuurlijke kansel en Hij roept vervolgens door zijn leer de discipelen uit de scharen. Deze discipelen (niet enkel de latere apostelen) maken zich uit de scharen los en klimmen naar de Zaligspreker omhoog. Zo voltrekt zich scheiding.

Hiermee hangt samen dat Jezus zijn zaligsprekingen *begint* in de *derde* persoon (zalig de armen van

geest... enzovoorts) en pas bij de negende zaligspreking overgaat op de *tweede* persoon: zalig zijt *gij*. Ds Zuurmond heeft in een artikel in Wending 'Zalig de armen' (XXXIII, 8-1978) ook op deze persoons-overgang gewezen. Hij trekt er de conclusie uit dat Jezus de armen tussen Zich en de gemeente in geplaatst heeft, om daarmee de gemeente de armen aan het hart te leggen: Jezus wil geen gemeente tenzij deze goed is voor de armen. Maar ik meen dat deze uitleg te housterig is. De 'armen' en de 'gemeente' blijven dan teveel als gesloten groepen naast elkaar staan, alsof Jezus voor elk van beide groepen een apart soort heil zou hebben. Het ligt echter tussen de 'armen' en de 'gemeente' alles veel bewegelijker. Er is tussen hen dezelfde spanning als tussen 'naaste' en 'broeder'. De leer van Jezus hakt de 'gemeente' uit de 'scharen' los. De eerste acht zaligsprekingen zijn nu te beschouwen als *toetswoorden* waarop vanuit de scharen verschillend gereageerd wordt — er zijn er die er blij mee zijn, zij gaan de helling van het discipelschap op; er zijn er ook die zeggen: wat heb je daar nou aan? en afhaken. Er zijn er trouwens ook die eerst komen en daarna weggaan — al naar de gelijkenis van het zaad (Matth. 13 : 3 v.v.). Tot degenen die tot Hem komen uit de scharen, zegt Jezus nu: zalig zijt *gij*... Zo zijn de scharen mogelijke discipelen en zo zijn de armen mogelijke Lazarussen en Jezus haalt ze er door zijn leer uit.

Nogmaals : vergeestelijking ?

Toets-woorden dus, de zaligsprekingen. Je kunt dat aan de eerste de beste ook goed merken: zalig de armen *van geest*. Hebben we hier de vergeestelijking van de arme? Nee. U moet de uitdrukking vergelijken met drie andere typering in de zaligsprekingen: reinen *van hart*, hongerigen en dorstigen *naar de gerechtigheid* en vervolgens *om der gerechtigheid wil*. Met de uitdrukking 'reinen van hart' onderscheidde Jezus zich van alle reinheidsdrijvers van zijn tijd. Bijv. de Essenen, die helemaal apart gingen zitten bij de Dode Zee, om geen vuile handen te krijgen. Die waren meer rein van lichaam dan van hart. Of de Farizeeërs, die de buitenzijde van de beker en van de schotel reinigden, maar van binnen vol roof en onmatigheid waren (Matth. 23 : 25). En met 'de vervolgen om der gerechtigheid wil' onderscheidde Jezus zich mogelijk van de Zeloten, de rechtse extremisten van die tijd, die inderdaad ook wel vervolgd werden, maar *om des gewelds wil*. Door te spreken over 'honger en dorst naar de gerechtigheid' knoopt de Heiland aan bij de reële honger en dorst, zoals die door de armoedige scharen geleden werden (Hij vermenigvuldigde niet voor niets het brood!),

H. DE JONG — AMSTERDAM

Iets over antithese (3)

Schifting

Wij zijn de vorige maal op iets zeer kenmerkends in de bijbel gestuit. Hij brengt de dingen en de mensen over welke hij het heeft, in de crisis; ze komen er anders uit dan ze er in gaan. Een schiftingsproces gaat met ze aan de gang. Zeer duidelijk is dat met Israël het geval. „Want al ware uw volk, o Israël, als het zand der zee, een rest daaronder zal zich bekeren” (Jes. 10 : 22). En hoe draagt zich dat toe? Hoe komt het van 'bruto'-Israël tot 'netto'-Israël? Door loutering, toetsing, een moeizaam smeltingsproces: „De blaasbalg zucht, wat gereed uit het vuur komt, is lood; te vergeefs smelt men al maar door, de bozen zijn niet af te scheiden. Verworpen zilver noemt men hen, want de HERE heeft hen verworpen” (Jer. 6 : 29, 30). Deze laatste tekst haal ik aan om te laten voelen wat een groot wonder het is dat er toch van een rest van Israël gesproken kan worden. Logischer zou zijn dat er in de schifting niets zou overblijven. Wie of wat kan bestaan in de crisis?

Dat moeten wij goed bedenken als wij achter de bijbel aan zeggen dat God *de armen* in de crisis brengt om de *ware* armen, de Lazarussen, over te houden. Dat zijn niet de armen die *van nature* uit het goede hout gesneden zijn, het neusje van de zalm. Ten diepste stuiten wij in

dat schiftingsproces op een raadsel: het zijn *de armen des welbehagens* die God overhoudt.

Maar dat is de *uitkomst*, die ons eigenlijk niet aangaat. God wijst ons de *armen-in-het-algemeen* aan en zegt ons dat de *armoede* het troebele water is waarin wij het van het evangelie moeten uitwerpen.

De proef voor de rijken

Is dat wel zo? Hebben de rijken voor God dan geen gelijke kansen? Ik denk het niet. Als ik Jezus Christus zo in het evangelie bezig zie, dan merk ik zijn onmiskenbare voorkeur voor de armen op. Stellig, we moeten dan het begrip 'armen' niet te beperkt opvatten. Het zijn niet alleen de geld-armen, maar ook de gezondheids-armen, relatie-armen, de verstands-armen, de status- en positie-armen, de mogelijkheden-armen en zelfs de wils-armen. Maar hoe je ze ook noemt, je ziet Hem steeds in de buurt van

maar gaf Hij tegelijk aan dat de mens bij brood alleen niet leven kan. Zo is ook de uitdrukking 'armen van geest' geen vergeestelijking of ontkenning van werkelijke armoede, maar de vraag is er mee gesteld: wat voor kant ga je met je armoede op? Want er zijn vele armen met de mentaliteit van de rijken, die als ze de middelen krijgen, er even poenig of nog poeniger mee worden. De arme van geest zie ik nu op één lijn staan met de ware weduwe van Paulus (zie vorig artikel) en de arme Lazarus, over wie Christus in de gelijkenis spreekt. De arme, die totaal aangewezen is op het reddend ingrijpen van God en dat ook wil weten. En ik denk dat als er meer armen van geest zouden zijn, wij ook meer van dat reddend ingrijpen van God zouden zien, want de hand des HEREN is niet te kort geworden om te verlossen (Jes. 59 : 1). „Want de scepter der goddeloosheid zal niet blijven rusten op het erfdeel der rechtvaardigen, opdat de rechtvaardigen hun handen niet uitstrekken naar onrecht (Ps. 125 : 3).”

Scharen

Maar wanneer we ons zo trachten in te denken, hoe dat is toegegaan toen Jezus zijn onderwijs gaf, dan stuiten we op een woord waaraan we gewend zijn als lezers van het evangelie en dat ons bij enig nadenken toch tot bevreemding

brengt, en dat is het woord 'scharē' (of m.v. 'scharen'). Wat kom je dat begrip vaak tegen in de evangeliën? Je vraagt je af: moesten die mensen niet werken? Hadden ze niets anders te doen dan groepsgewijs te lanterfantten? Ik denk dat het een tijdsbeeld geweest is en dat we via dit woord inzage krijgen in de sociale en religieuze nood van die dagen. De mensen waren voortdurend in beweging, want ze waren voortdurend op zoek. Hongerig en dorstig — naar wat? Naar de gerechtigheid? De profeet Amos zegt (8 : 12): „Dan zullen zij zwerven van zee tot zee, en van het noorden naar het oosten zullen zij dolen, om te zoeken het woord des HEREN; maar vinden zullen zij het niet”. Scharen, schapen zonder herder, vatbaar voor volksverleiding. Wie zou er verantwoordelijk mee omgaan? En zou de aanwezigheid van de scharen niet ook op verpaupering kunnen wijzen?

Het zou kunnen zijn dat wij ons in de naaste toekomst op het verschijnsel 'scharē' moeten voorbereiden: samenscholingen van mensen die onvoldaan over het bestaande, bereid zijn iets nieuws aan te horen en zelfs te volgen. Ik heb het gevoel dat het evangelie, dat zo met 'scharen' in de weer is, over een nog vóór ons liggende actualiteit spreekt. Als bijvoorbeeld de werkloosheid nu eens echt zou doorzetten of de energie-crisis het auto-gebruik eens helemaal lam zou leggen zoals bijvoorbeeld onze

slaapsteden ook overdag bevolkt zouden zijn? Zou het evangelie dan niet nieuwe kansen krijgen om uit scharen discipelen te doen toestromen? Het evangelie zou dan weer opnieuw bij de bruto-armen mogen starten met de klaroen-stoot van royale heilsverkondiging voor allen: alzo lief heeft God de wereld gehad . . . „Dat de genade particu-

lier is” zou dan in het vervolg wel blijken.

Toch is er voor de christelijke gemeente nog meer te doen dan met het evangelie te vissen in het troebele water van de armoede. Daarover de volgende week D.V. We zullen dan ook de balans van de bijbelse antithese opmaken.

T. HOEKSTRA — ZWOLLE

Beoordeling van literatuur (4)

Ook deze keer ga ik een verhaal bespreken. U krijgt eerst een tamelijk uitvoerige weergave waarin veel letterlijk wordt geciteerd zodat u de sfeer kunt proeven. Voor alle zekerheid zeg ik alvast dat dit verhaal mijns inziens niet geschikt is voor al te jeugdige lezers.

Witte chrysanten

Dit is een verhaal van Jan Siebelink uit zijn bundel: Nachtschade (1975). Ik vond het in Bulkboek no. 68. Het is ook opgenomen in een nieuwe uitgave van Wolters-Noordhoff: Sombere Pennen.

De inhoud: De „ik” is een jongen van zeventien jaar, leerling van een kweekschool. Zijn vader heeft een kleine blomkwekerij en één van zijn klanten is de winkelier Van M., die ik maar kortweg aan zal duiden als en sadist. Omdat zijn vader geen klanten kan missen, moet de ik het wel ondergaan dat hij volkomen onnodig uren lang door Van M. wordt opgehouden. De ik haakt hem dodelijk! In zijn fantasie wenst hij Van M. een afschuwelijke dood toe.

Maar op het moment van mijn wraak bedacht ik dat zijn blindheid of dood voor ons allen minder inkomsten zouden betekenen en het was voor vader in die tijd toch al moeilijk genoeg om in de moordende concurrentiestrijd het hoofd boven water te houden.

Daarom vleit hij Van M., hij veinst bewondering voor diens zakentalent en voor zijn grote verdiensten. Herhaaldelijk wordt de ik gedwongen de grote hoeveelheden geld te tellen die van M. in zijn portefeuille heeft. Hij had een breed lichaam en het straalde een krachtige wil uit. Hij was midden veertig. Getrouwd met een bleekzuchtige, zeer magere vrouw. Ze stond altijd in de opening van de keuken die uitkwam op de winkel. Altijd speelde om haar mond een zwakke, ziekelijke glimlach. Om haar hing een atmosfeer van kwijning. Nog zie ik voor me hoe ze toen schuin achter me stond en me aanraakte. „Kom vanavond, jongen, vanavond is de ploert er niet.”

Ze hadden geen kinderen.

Over de vader van de ik: Hij was het liefst op de kwekerij. Hij werkte hard en mediteerde onder het verspenen over Issachar, de gebeende ezel of over de rechtvaardiging door het geloof. Van nature was vader niet somber, maar het was de Veluwe godsdienst die met haar uitgeteerde, magere armen mijn vaders vrolijke gevoelens had afgekneld.

Zakelijk inzicht heeft zijn vader absoluut niet. Het was zijn eer te na met „monsters” langs de winkels te leuren. „Als ze uit zichzelf niet willen komen”, zei hij, „dan valt daar niets aan te doen, dan moet het maar zo zijn.” Hij was diep religieus en verwachtte niets vna mensen. „Stelt op prins en geen betrouwen”, zong hij zondagsmorgens al om acht uur in de kamer, terwijl ik in bed lag met een morele kater van een alweer teleurstellend verlopen kweekschoolfeestje.

De ik helpt zijn vader zo veel mogelijk, hij weet af en toe bestellingen te krijgen en brengt de planten dan met de bakfiets naar de stad.

's Avonds studeerde ik. Mijn vader waardeerde mij. Eén keer heeft hij het openlijk tegen mij gezegd. „Jij bent altijd een goede zoon geweest”, zei hij. Er stonden tranen in zijn ogen. Het was de tweede keer dat ik mijn vader zag huilen.

Eind oktober krijgt vader een bestelling van Van M. (Telefonisch, waarbij Van M. zoals gewoonlijk de ene vloek op de andere laat volgen.) Vader en zoon pakken samen zorgvuldig de bestelde chrysanten in: „Zo mooi als dit jaar heb je ze nog nooit gehad”, zei ik. „Het is pure kwaliteit.” We hadden er allebei plezier in. We spraken niet zo veel. We wikkelden ze in kranten op de inpaktafel. „Laten we er maar een dubbele krant

pastorale notities

Twee weken geleden kwam bij mij thuis een brief van de gemeente van Syrisch-orthodoxe Christenen. Zij zijn nu plotseling algemeen bekend als de „Kerkturken”. Ik heb die brief de volgende dag voorgelezen in de kerk. Hij was immers aan de gemeente gericht; niet aan de kerkeraad. De brief had ook door de kerkeraad behandeld kunnen worden en dan was misschien besloten hem in de dienst voor te lezen of hem over te nemen in het kerkblad, maar ik had in ons kerkblad juist geschreven over Paulus; hoe hij een brief schrijft aan de gemeente te Filippi, „samen met haar opzieners en diakenen”. Hij adresseerde niet aan de kerkeraad, maar aan de gemeente en je mag aannemen dat zijn brief heel de gemeente voorgelezen werd, de eerstvolgende zondag nadat het epistel binnengekomen was. Je kunt natuurlijk zeggen: krijg je dan

straks niet dat je in elke dienst een aantal brieven moet voorlezen en dient zo'n brief niet eerst besproken te worden in de kerkeraad? Er kunnen toch ook verkeerde dingen in staan en hebben wij correspondentie met die gemeenten en zijn ze wel gereformeerd in haar belijdenissen en kerkregering? Maar al die bezwaren heb ik niet horen noemen. Dat kwam ook door de inhoud van de brief. Hij kwam zo echt uit het hart van de Turkse gemeente en hij raakte het hart van onze gemeente. Je kwam met zijn allen opeens in aanraking met een gemeente, die niemand van ons voordien kende. Een gemeente die alle eeuwen door vervolgd is en verdrukt en wat wisten wij ervan? Petrus heeft eens geschreven, dat wij wel moeten weten, dat onze broederschap in de wereld lijden toegemeten krijgt. We zijn er nu mee geconfronteerd. Die mensen uit Turkije zijn een kille kathedraal binnengevlucht. Zo deed dat oude gebouw eindelijk weer Christelijk dienst en we vertrouwen erop, dat God de harten neigt tot het aanbieden van een blijvend verblijf te midden van de Nederlandse Christenen, die over het algemeen toch al niet goed weten wat ze met hun weelde aanmoeten.

A. H. Algra, Schiedam

omheen doen", zei hij nog, „ik zou niet graag zien dat de bloembladjes zouden lijden van de vorst. Ze zijn erg teer en worden gauw bruin." Van boven speldden we de kranten dicht. We zetten ze in kisten. Ertussen deden we houtwol en proppen kranten, dan stonden ze steviger. Ik reed de bakfiets uit de loods, plaatste de kisten erin. Vier kisten met elk tien planten. Ze brachten, als het mee zou vallen, misschien twee gulden per stuk op. Het zou een mooi bedrag worden. Vader kleepte zich goed aan: jas, pet en oorwarmers. Voor hij wegging, stak hij een sigaartje op. Hij was opgewekt. Hij lachte tegen mij. Zijn lichtblauwe ogen waren vol vrouwen. Moeder kwam nog kijken toen hij wegreed...

Een uur later, onderweg naar school, ziet de ik zijn vader: op weg naar huis.

Van de bakfiets woeien flarden krantepapier, natte slierten blijven aan de zijkant kleven. De planten stonden zo maar in de kisten, hun breekbare bloemen en bladeren blootgesteld aan wind en regen. Een enkele leek nog in de haast te zijn ingepakt. Ik stak de weg over. De meeste stelen waren gebroken, de bloemtrossen hingen er verregend bij. Ik keek hem aan. In zijn ogen stonden tranen. Ik zei niets. Na een hele tijd zei hij, terwijl de auto's langs ons heen reden en het harder was gaan regenen, met windvlagen er tussen door:

„Ik had ze allemaal al uitgepakt. Er waren veel klanten in de winkel, en toen greep hij één van de chrysanten, hij beurde hem op aan de bloem, ze brak, de pot viel, de zwarte aarde lag op de grond en daartussen de rode scherven. „Donder op", riep hij, „donder op met de hele rotzooi, weg met die vuile kleretroep, ik ben geen vuilnisboer...! De mensen lachten, toen heb ik alles weer ingepakt, ik heb de kisten zelf weer op de bakfiets moeten laden, ze deden nog niet de deur voor me open als ik er met de zware kist naar toe liep...". „En de vrouw?" zei ik. „Ik weet alleen dat ze in de deuropening van de keuken stond, zoals altijd". „Zei ze wat?" drong ik aan. „Nee, ze zei niets, ze lachte ook, geloof ik, maar ze heeft er zich niet mee bemoeid."

Ik heb me naar hem toegebogen en hem op het voorhoofd gekust. Ik ben met hem teruggedrenken. 's Avonds is er niet over gesproken. Hij las aan zijn bureau in Thomas à Kempis „Navolging van Christus". Hij sloeg de bladzijden niet om; ik keek over zijn schouder, ik zag dat zijn blik bleef rusten op punt twee van hoofdstuk acht: „Wens slechts met God en zijn Engelen gemeenzaam te zijn en vermijd kennismaking met mensen."

Ook daarna is er nooit meer over gesproken.

De zoon heeft dit nooit vergeten. Jaren later, zijn vader leeft al niet meer, hoort hij dat Van M. ook overleden is. Eerst had hij een hersenbloeding gehad, maar daarvan herstelde hij enigszins. Zijn onderlichaam bleef evenwel verlamd en hij moest zich met een invalidenwagentje voortbewegen. „Op een keer, waarschijnlijk deden zijn remmen het niet, is hij op een tractor ingereden. Een gladde stang is in zijn voorhoofd gedrongen. Hij was direct dood."

Ik heb mij beheerst, maar ik kon wel juichen.

De zoon is opgetogen over het feit dat Van M. zo aan zijn einde is gekomen. Hij komt dronken thuis.

De volgende morgen ben ik vroeg opgestaan. Mijn hoofd was doorregen van streepjes hoofdpijn. Ik heb bloemen op zijn graf gelegd. Witte chrysanten. Maar ik heb ze eerst murw getrapt.

De volgende keer hoop ik een poging tot analyse te doen.

J. G. VAN DER LAND — GRONINGEN

De geest van Amnesty International

(antwoord aan de heer J. Jansen)

In Opbouw van 2 februari jl. (dit nummer is foutief gedateerd op 26 januari 1979 - red.) reageerde de heer Jansen uit Amstelveen op mijn laatste artikel over A.I.

Nu zou men verwachten dat hij zou ingaan op feiten die duidelijk maken dat het lidmaatschap van A.I. voor een christen die het bijbelwoord „Maar gij geheel anders" als uitgangspunt neemt, onaanvaardbaar is, gezien de methoden van A.I.

Blijkbaar bij gebrek aan argumenten ter weerlegging van de door mij genoemde feiten, zoekt de heer Jansen zijn kracht in een op de persoon gerichte aanval, waarbij via allerlei insinuaties de opponent publiek verdacht gemaakt wordt, blijkbaar in de hoop dat de lezers zo de aangedragen argumenten en feiten uit het oog verliezen.

Zo stelt de inzender dat ondergetekende „pas nu het ware gezicht toonde", de feitelijke situatie wel degelijk kent en nieuwe feiten „erbij sleurt".

D. W. L. MILO — DALMALLY

De wildernis bloeit als een roos

In de Bijbel komt een merkwaardig woord voor. Dat God „beschikt". Hij beschikt over storm, regen, water, over een grote vis. God beschikt over duisternis, beschikt op Zijn tijd over een wonderboom, over een worm zo nodig. Hij beschikt oorlog en beschikt vrede. En Hij beschikt water uit een rotssteen, bloeiende bloemen in een wildernis. De mens wikt, God beschikt. Hij regelt de dingen naar Zijn wil en voornemen.

Dat beschikken is „eenvoudig" Gods almacht, de kaarten zo te leggen, als Hij nuttig en nodig oordeelt. Een door Hem beschikte storm blijft een normale storm: een krachtige windverplaatsing van een gebied met hoger luchtdruk naar een gebied met lager luchtdruk; inclusief bijkomende verschijnselen als afkoeling, condensatie van waterdamp, verplaatsing van meegevoerde woestijnzand. Een waterbron blijft een waterbron: een opwelling van water, waarbij zwaartekracht, waterdruk en vloeibaarheid van water grote rollen spelen. Maar het wonder zit bij al die „normale" dingen hierin: dat de zaken geheel volgens Gods plan verlopen en dus op momenten, die Hij goed acht.

Toen Mozes in de Sinaï-woestijn water uit een rotssteen te voorschijn bracht, was dat „normaal" drinkwater. Sinds we iets weten van Artesische putten weten we ook, dat water van hoger naar lager wenst te stromen. De kwestie is slechts, dat op die lagere plaats een opening is, waardoor het hoger gelegen water een uitweg vindt. Op Mozes' woord, op Mozes' slaan, stroomde water uit een rots — tot verbazing der beschouwers. God beschikte het!

De Negeb in Zuid-Palestina was zulk een woestijn, in psalm 126 het „Zuiderland" genoemd. Vroeger een eindeloze zandvlakte, met licht glooiende heuvels, aansluitend aan de Sinaï-woestijn. Buiten de schaarse oases groeide er niets dan wat cactussen en wat kale struikjes. Hier legde Hagar haar kind te sterven. Hier zwierven de aartsvaders met hun kudden rond, op zoek naar oases, naar putten.

Toen de Israëlieten in Babylonische gevangenschap over een terugkeer naar Jerusalem dachten, zagen ze de vervulling van deze wensdroom als even wonderlijk, alsof het Zuiderland door beken zou worden verkwikt. Ze wisten dat het kon: zowel hun terugkeer naar Jerusalem als de verandering van een woestijn tot een vruchtbaar land. Maar ze wisten ook, dat dit alleen „door Gods alvermogen, door 's Heeren hand alleen" kon geschieden. En het bleef een wonder in hun ogen.

Toch — over die terugkeer naar Jerusalem waren duidelijke beloften ge-

Eigenlijk suggereert de inzender dat mijn beide artikelen alleen maar een poging inhouden om een **alternatieve** vereniging voor A.I. op te zetten. Hij gaat zelfs zover, te beweren dat dit „één van zijn vele pogingen een alternatieve vereniging op te zetten" is. Gelukkig worden de lezers nog bijtijds gewaarschuwd door de heer Jansen.

Nu was ondergetekende vorig jaar, samen met anderen, waaronder vele predikanten, betrokken bij het initiatief om een nieuwe studentenvereniging in Groningen op te richten, als alternatief voor een studentenvereniging, die in haar organen al jarenlang artikelen publiceert die ronduit anti-christelijk waren. Duidelijke citaten daarvan hebben in augustus 1978 in Opbouw gestaan. Citaten die, aldus drs H. de Jong in Opbouw, niet uit het verband waren gerukt en die hij „verschrikkelijke uitspraken" noemde, omdat ze „zeer duidelijk afrekenen met het ons overgeleverde geloof."

Is het dan misschien vergund om mee te werken aan een initiatief om te komen tot een goed bijbels **alternatief**?

Wat doen de insinuaties van de inzender hier ter zake, en welk ander **alternatief** dat hij blijkbaar in zijn verbeelding voor ogen heeft, kan hij met feiten staven?

Is de inzender alleen in staat op dit niveau over deze zaak discussie te voeren?

Duidelijk is dat we hier te doen hebben met suggestieve opmerkingen en een emotionele benadering met als doel een rookgordijn te leggen rond de feiten inzake A.I.

Nu terzake. De heer Jansen verwijt mij dat ik niet ben ingegaan op een ingezonden brief van 17 ondertekenaars die het voor A.I. opnamen, en evenmin

geven: na zeventig jaar zou het gebeuren. En over die vruchtbaarheid van de eindeloze Zuidersteppen was ook iets geprofeteerd. Jesaja (35) had gesproken over de woestijn, die eenmaal bloeien zou als een narcis; als een roos, zei het oude gezang 111. Jesaja zei trouwens nog meer over Gods heil voor zijn teruggekeerde volk: „in de woestijn zullen wateren ontspringen en beken in de steppe en het gloeiende zand zal tot een plas worden en het dorstige land tot waterbronnen” „Daar zal een gebaande weg zijn, waar de verlost, de vrijgekochten des Heeren, op zullen reizen.”

—o—

Daaraan denkt u, wanneer u vandaag vanuit Gath de Oude Karavaanweg naar het Zuiden inslaat. Het frisse groen verdwijnt langzamerhand, de laatste planten zijn stoffig grijsgroen en de geelbruine woestijnkleur neemt meer en meer de overhand. Behalve de oases, die rechts en links zelden het landschap opfleuren; behalve een aantal weelderige plantages, die wonderlijk genoeg even de woestijn doen vergeten door hun pracht aan bloemen, hun rijke dadelcultures of zelfs hun proefvelden met koren!

En dan ligt daar die hoofdstad van het Zuiderland: Berseba. Een plaats van honderdduizend inwoners, in 12 jaar opgebouwd in het hartje van de woestijn. Een stad met moderne prefab-woningen, met verlichting, electriciteit, telefoon en antennes, met huis aan huis zon-elementen, die de hele dag voor warm water zorgen; met keramische industrie, met een hypermodern universiteitsgebouw, tennisbanen en sportvelden — kortom met alle comfort dat u kunt wensen. De stenen uit de woestijn dienen voor afzettingen, voor straatmuurtjes, voor versiering. De stad is „wel samen-gevoegd”, door goede architecten ontworpen.

Dertig jaar geleden schreef dr Van Deursen (Bijb. Enc.) dat het oude Berseba slechts uit een brede straat met wat zijstraatjes bestond. Dat is dan goed veranderd. Zulk een stad leeft niet van woestijnzand, zoals u begrijpt. Integendeel, u vindt hier citruscultures, bloemkwekerijen, dadelpalmen, avocado's, soja, mais, koffie, gerst, tarwe, suikerriet, suikerbieten, katoen en veel meer. Er worden nieuwe rassen gekweekt, er wordt geëxperimenteerd. Proeven zijn al genomen, om Mexicaanse sisalhenne te verbouwen. Een runderslag wordt gefokt, dat bij de grond en de behoeften past. De Ben Goerion-universiteit van Jerusalem heeft er een veterinaire hospitaal en in Rehoboth is een Landbouwschool. En er staan tal van bijenkasten in dit land van melk en honing.

Dat Berseba (vandaag heet het Beërsheva) is een wonder Gods, samengesteld uit natuurlijke elementen. Ben Goerion zag Israëls toekomst in het Zuiderland, in de Negeb, zitten. Hij gaf de eerste stoot tot de vervulling van Jesaja's profetie — in de menselijke weg, zoals we dat noemen. Er wordt vandaag water aangevoerd uit het Meer van Galilea; zoet water, over een lengte van meer dan 240 km. Dat water wordt door zorgvuldig beheerde irrigatiewerken pijnlijk zuinig verdeeld: er zijn zelfs cultures, waar elk plantje individueel een reeks waterdruppels krijgt toegevoerd, zodat watervlies aan onkruid of verdamping uitgesloten is. Bij zulk een efficiënt waterbeheer krijgt men natuurlijk optimale resultaten. Dat mag ook wel, want een waterleiding van honderden kilometers lengte, door woestijnzand geleid, vraagt ongelooflijke offers.

Het wonder voltrekt zich echter, een profetie gaat in vervulling. Berseba is een pioniersplaats, waaruit andere steden zullen volgen. De Negeb, het Zuiderland, begint te bloeien als een roos en biedt straks ruimte voor nieuwe miljoenen Joden, hoofdzakelijk de Russische.

—o—

Waar kennen we Berseba van? Wel, het was Abraham, die hier een bron groef, welke — in tegenstelling tot vorige bronnen — niet meer door locale nomaden werd betwist. Berseba betekent zoveel als „bron van de eed” of ook „bron van zeven”. Zijn er zeven bronnen geweest? Of mogen we denken aan de heilige eed (zeven is heilig), welke Abraham met Abimelech sloot (Gen. 21 : 31)? Abraham heeft er een tamarisk geplant: een blijvend teken dat hij hier eigendom bezat en tevens begin van een culture. Izaäk heeft later hetzelfde beleefd. De nomaden hadden de bronnen dichtgemaakt, maar bij Rehoboth (26 : 22) gaf de Heere hem ruimte: een eigen bron.

Daarop trok Izaäk naar Berseba en in die nacht verscheen hem de Heere. Die beloofde hem: Ik zal u zegenen en uw nageslacht vermenigvuldigen, ter wille van Mijn knecht Abraham. Twee beloften van de Heere, op de zelfde plaats, zo aan vader als aan zoon. En op deze zelfde plaats is nu een stad met honderdduizend mensen, die een moeder in Israël is: model voor een onbekend aantal nieuwe steden, die in de Negeb zullen verrijzen.

Jesaja zei nog meer in dat hoofdstuk. Hij sprak van een „gebaande weg” naar de Zuidelijke woestijn. Zelfs dwazen zullen er niet op kunnen verdwalen. Verscheurend gedierte, dat onland en dekking nodig heeft, zal in dit cultuurland geen plaats meer vinden. Maar de teruggekeerden des Heeren zullen er juichend over trekken. Naar Sion.

Jawel, dat alles verstaan we „geestelijk”, zoals we dat noemen. Maar wordt Gods Woord gedevalueerd, wanneer we het ook letterlijk opvatten? Ik kan het niet geloven. Daarom zag ik in de dubbele snelweg naar Berseba een gebaande weg, die de vroegere woestijn rechtstreeks met Jerusalem, met Sion, verbindt. Nog meer. Daarnaast loopt ook nog altijd de spoorbaan, die Beiroeth met Egypte heeft verbonden in de jaren veertig; weliswaar opgeblazen in de oorlog, maar na het accoord van Carter wellicht eerlang heropend. Weet u een betere „gebaande weg” dan een spoorbaan? Ruim 75 kilometer afstand van Berseba naar Sion. In een uur is het gereden. Met gemak. Zingend. Juichend. Jubelend.

Gods beloften worden altijd vervuld — op Zijn tijd en wijze, naardat Hij de kaarten legt. Die het ziet die merke daar op. Zijn volk vindt rust in het beloofde land. Niet uit verdienste — maar uit genade. En het volk gebruikt sedert Ben Goerion de oude Bijbelse namen weer. Het kent zijn geschiedenis, zowel uit de Schrift als uit de opgravingen, die nimmer stil staan en adembenemend materiaal opleveren. Het kent ook zijn toekomst — uit de profeten. Het zal door ons tot jaloersheid moeten worden gebracht en zijn „vreugde der Wet” eenmaal moeten inwisselen voor een „vreugde-in-Christus”.

op het redactionele artikel van drs De Jong in Opbouw van 1 september jl. Uit het contact met de redactie kreeg ik de indruk dat ik mij in mijn reactie, wat de ruimte betreft, zou moeten beperken. Daar er nogal wat pagina's reacties gekozen zijn op mijn artikel in Opbouw van 9 juni 1978 van 2 pagina's over A.I., heb ik mij beperkt tot het geven van duidelijk feitmateriaal ter weerlegging van de beide artikelen van de secretaris van A.I., omdat daarin allerlei beweringen gedaan werden die in strijd zijn met de waarheid.

BEWERINGEN EN FEITEN

Op enkele merkwaardige beweringen van de heer Jansen waaruit zijn gebrek aan kennis van de feiten blijkt, en ook het niet goed lezen van mijn artikel, wil ik ingaan.

1. Inzender beweert dat A.I. over de politieke aspecten geen mening heeft en zich politiek volledig neutraal opstelt.
 - a) kennisname van A.I.-actiemateriaal inzake Argentinië, Uruguay, Zuid-Afrika, om maar enkele voorbeelden te noemen, maakt duidelijk dat de opmerking van de heer J. gewoon een slag in de lucht is. A.I. geeft duidelijk haar mening ten beste over de politieke situatie in die landen.
 - b) t.a.v. Zuid-Afrika komt daarbij nog het feit dat A.I. op verscheidene vergaderingen de lasterlijke film **Zuid-Afrika Ongecensureerd** vertoonde, waarvan het commentaar een aaneenschakeling van verdraaiing van de feiten inhoudt.

Het secretariaat van A.I. heeft intussen erkend (in brieven d.d. 20 en 22 februari 1979) dat deze film op allerlei A.I.-vergaderingen is vertoond. Het vertonen van deze film wordt door het secretariaat echter verdeeld met de opmerking dat dit bedoeld was als **achtergrond** bij het A.I.-rapport over Zuid-Afrika. Het volkomen verdraaien van de feiten in deze film wordt afgedaan met de opmerking: „Sommige van de getallen waren echter wel verouderd.”

Bovendien slaat de opmerking over **achtergrond-informatie**, als het over deze film gaat, nergens op.

Wie een objectief beeld wil geven over de toestand in de Westduitse gevangenissen, gaat toch niet als **achtergrond-informatie** een film vertonen over toestanden in de concentratiekampen van Nazi-Duitsland?

Een organisatie die zichzelf respecteert en onpartijdig wil zijn, dient het vertonen van een film van dit niveau na te laten.

- c) in het plaatselijk orgaan van A.I.-Harderwijk (1978 nr. 2) werd gesteld dat deze film in fragmenten Zuid-Afrika uitgesmokkeld was. Dit is gewoon nonsens. Alle fragmenten die over Zuid-Afrika gaan, zijn daar commercieel verkrijgbaar; alleen voor het maken van commentaar moest men wel over een grote fantasie beschikken.
2. Inzender haalt, met kennelijke instemming, de bewering aan van het bekende A.I.-lid K. G. van Smeden, dat A.I. **als organisatie** zich niet met **R.A.F.-leden** bemoeide. De heer J. had in mijn artikel van 8 december kunnen lezen dat het hoofdbestuur van A.I. zich wel degelijk heeft beziggehouden met R.A.F.-leden, en zelfs de beschuldiging heeft geuit dat er t.a.v. de gevangen zittende R.A.F.-leden sprake was van isolatiefolter als strafmaatregel.

Bij bedrivers van geweld komt A.I. pas in het geweer als er sprake is van marteling, aldus de heer J.

Uit het rapport van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens (juli 1978) bleek dat de beweringen van A.I. in strijd waren met de feiten

- Inzender beweert dat ondergetekende de activiteiten van A.I. bekijkt met een bril die al het licht dat valt op landen die niet met mijn vooringenomenheid in overeenstemming zijn, **wegpolariseert**. Is de heer J. niet in staat te lezen wat ik stelde in Opbouw van 9 juni jl.: „A.I. heeft inderdaad ook acties gevoerd ten gunste van gevangenen in communistisch geregeerde landen, b.v. de Sowjet-Unie.” Ik citeerde toen ook Solzjenitsyn: „A.I. wil ons doen geloven dat op deze wijze een evenwichtig beeld is gegeven. Maar er is van geen enkel evenwicht sprake. In het Westen is het aantal politieke gevangenen klein, terwijl er in de Sowjet-Unie honderdduizenden zijn.” Ook iemand met een ongekleurde bril moet dit toch kunnen lezen? Feit is dat A.I. tegen communistische landen geen acties voert van de omvang van de actie tegen Zuid-Afrika, hoewel in de communistische landen miljoenen mensen om politieke of godsdienstige redenen gevangen zitten, terwijl in Zuid-Afrika nauwelijks gevangenen bekend zijn die **uitsluitend** om politieke redenen gevangen zitten. Iemand die gewelddaden bedreven heeft uit politieke motieven, kan niet als politiek gevangene aangemerkt worden.
- Inzender beweert dat ik geen voorbeeld genoemd heb van het struikelen van A.I. t.a.v. de politieke neutraliteit. Iemand die **bewust de ogen sluit** voor de feiten, is ook door nieuwe voorbeelden van mij niet te overtuigen. Ik verwijs b.v. naar de houding van A.I. inzake de Uruguay-actie in Vlaardingen.

VOORBIJGAAN AAN DE FEITEN

Aan door mij genoemde feiten, waaruit blijkt dat A.I. zich niet altijd neutraal of onpartijdig opstelt, wordt door de heer J. gewoon voorbijgegaan.

Voorbeelden:

- het feit dat A.I. participeerde in de Uruguay-actie in Vlaardingen. Van deze actie hebben allerlei politieke partijen, waaronder het CDA en de VVD, zich gedistantieerd vanwege het duidelijk links-politieke karakter van deze actie.
- feit is dat A.I. in 1974 meedeelde (hoewel de secretaris van A.I. dat botweg ontkende in Opbouw van 15 sept. jl.) aan een demonstratie ten gunste van de politieke dienstweigeraar Kees Vellekoop. In allerlei kranten van 1 dec.

1974 was dat te lezen. Vellekoop werd zelfs geadopteerd door een A.I.-afdeling, hoewel hij volledig in overeenstemming met de wettelijke regelingen in ons land, die alle ruimte bieden voor gewetensbezwaarden, door de rechter veroordeeld was. Was die veroordeling ook al een schending van de rechten van de mens?

Het gaat hier niet om „opmerkingen van individuele leden of bezoekers van A.I.-vergaderingen”, maar om officiële stellingname van A.I. Zijn feiten voor de heer J. irrelevant? Dat zou men haast gaan vermoeden, gezien zijn opmerking over het er weer bijstreuen van nieuwe feiten.

Overigens is in allerlei publikaties al bij herhaling geconstateerd dat A.I. niet neutraal en onpartijdig meer te noemen is, en sterk in linkse richting opgeschoven is.

AFDELING RESEARCH ONDER COMMUNISTISCHE LEIDING

De toenemende infiltratie van marxistische figuren in A.I. blijkt o.a. uit het feit dat de overtuigde communist Prof. D. Roebuck per 1 jan. 1979 benoemd werd tot hoofd van de afdeling research van A.I. Deze afdeling verzamelt gegevens over de situatie in allerlei landen. Deze benoeming werd ook bevestigd door het secretariaat van A.I.

Roebuck heeft zijn communistische overtuiging nooit onder stoelen of banken gestoken. Zo stelde hij volgens de Australische krant Hobart Mercury: „Ik ben lid geworden van de communistische partij van Australië, omdat die naar mijn mening de enige partij was, die destijds eerlijk en met intelligente overtuiging sprak over Vietnam.

Roebuck is ook mede-schrijver, samen met W. Burchett, van het boek Whores of war, wat ook bevestigd werd door het secretariaat van A.I. (20 febr. 1979). Deze Burchett wordt verantwoordelijk gesteld voor het plegen van oorlogsmisdaden en het martelen van Amerikaanse en Australische krijgsgevangenen in Korea en Vietnam.

De benoeming van de overtuigde communist Roebuck op zo'n belangrijke post in A.I., heeft al veel vragen opgeroepen, ook van mensen die A.I. tot nu toe goed gezind waren. De Australische senator Brian Harradine stelde: „Ik vind het ongelooflijk dat een zeer prominent lid van de communistische partij van Australië benoemd is tot hoofd van de research-afdeling van A.I. in Londen.” Een organisatie als A.I. is voor zijn doeltreffendheid en aanvaardbaarheid aangewezen op een evenwichtige benadering van politieke gevangenen. In feite is één der taken van het hoofd van Amnesty's research-afdeling het waarborgen van de handhaving van de hoogste norm van accuratesse, onpartijdigheid en beoordeling in Amnesty's acties ten behoeve van de bescherming van specifieke mensenrechten.

door P. C. van Wijk - Zaltbommel

De twee interviews

Een jeugdige lezer vindt het jammer dat ik geen commentaar gaf bij de interviews van Vredeling en Rietkerk waaruit ik onlangs enkele gedeelten in deze rubriek overnam. Ik deed dit met opzet, het is wel eens goed om een ander te laten meelezen zonder meteen je woordje klaar te hebben, het is ook wel eens goed om naar anderen, ook naar andersdenkenden, te luisteren zonder meteen met een weerwoord te komen.

Toch wil ik er nog wel iets van zeggen. Opvallend vond ik dat Vredeling zei uit te gaan van „de volstrekte boosaardigheid van de mens”. Als gereformeerd mens denk je dan meteen aan dat bekende antwoord uit de Catechismus dat we van nature geneigd zijn om God en onze naaste te haten. En dus kun je dan concluderen dat Vredeling het

geloof van zijn ouders nog niet geheel ontrouw is geworden. En zo hebben we het dan weer keurig voor elkaar. Maar als Vredeling in zijn omgeving constateert dat de mens geneigd is tot veel kwaad en dat dagelijks om zich heen ziet, zijn wij, nette kerkelijke mensen, dan geneigd om hem dat na te zeggen? Dat we in onze keurige gereformeerde kerkelijke wereld zien en ontdekken dat er veel geneidheid is tot kwaad? Dat is nogal wat. Of ik dan geen kritiek heb? Zeker wel. Want Vredeling houdt duidelijk op waar hij moet beginnen. Als hij het tegen een boel mensen wil zeggen dat ze hun geloof niet moeten afweren omdat ze dan niet weten waar ze dan terecht komen, dan erkent hij meteen zijn eigen armoede. Want dat weet hij zelf eigenlijk ook niet. Ook het socialisme is voor hem geen vervanging van zijn geloof. En al zegt hij tenslotte dat hij harmonie zoekt in de samenleving in plaats van disharmonie, dat hij graag mensen gelukkig ziet in plaats van ongelukkig, dat kan ieder dan met hem eens zijn. Maar God blijft buiten het gezichtsveld. Die is hij kwijtgeraakt, ook al zegt Jezus hem nog wel iets.

Rietkerk had het in het interview over een rolpatroon waar hij in zijn jeugd inzate en waar hij niet doorheen kon breken. 't Is goed om dat serieus te nemen. Want hebt u dat rolpatroon nog nooit ontdekt? Misschien wordt het dan hoog tijd. Want hebben we als vrijgemaakten niet in zo'n rolpatroon gezeten en zijn veel vijftigers van vandaag niet in dat rolpatroon groot geworden. We moeten dat maar niet ontdekken. We kunnen wellicht alleen maar dankbaar zijn dat dat rolpatroon ons niet van God heeft verwijderd. Dat is geen verdienste maar genade. Moeten we het Rietkerk niet toegeven dat we als gereformeerden vaak in „een te eng kader” hebben gewerkt? Of ik dan geen weerwoord heb aan Rietkerk? Jawel. God is voor hem het volmaakte, „in die zin voel(t) (hij zich) nog zo godsdienstig als wat”. Maar is God voor Rietkerk ook dé Volmaakte. Dáár gaat het om. Want zoals Vredeling het zocht in de richting van het socialisme, zo zoekt Rietkerk het in de richting van het liberalisme. En daarin vinden ze elkaar tenslotte. Want ten diepste is er bij de socialist en de liberaal voor God als dé God geen plaats.

Kritiek is niet zo moeilijk te leveren.

Maar wat doen we met de vredelings en de rietkerks die vandaag zo'n vijftien, zestien, zeventien jaar zijn. Die vraag is belangrijker dan de vraag om kritiek op wat Vredeling en Rietkerk zeggen.

Wat doen we aan het rolpatroon waarin veel jongelui zich gevangen voelen?

Wat doen we voor de jongens en meisjes die stikken in de vragen, die met hun gedachten afdwalen tijdens een preek die hen niets zegt? Wat geven we mee aan de jeugd die de starheid van veel nette gereformeerde mensen niet verdragen kunnen?

Wat vertellen we aan de verbondskinderen die Gods verbond en woorden niet herkennen in het kerkelijk leven waarin ze verkeren? Vredeling en Rietkerk deden het verkeerd.

Dat is wel duidelijk.

Want wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen en alleen wat gedaan wordt uit liefde tot Jezus houdt stand.

We hebben ons antwoord aan hen wel klaar.

Maar ons antwoord aan de volgende generatie, hoe staat het daarmee?

Zover mij betreft, zou ik weinig geloofwaardigheid hechten aan de resultaten van politieke research waaraan gewerkt is door Prof. D. Roebuck, die tot aller verrassing de betiteling „politieke propagandist” verwelkomde en die een aantal jaren nauw geassocieerd is geweest met marxistische activiteiten.”

De Australische senator Alan Missen, voorzitter van de Australische parlementaire groep van A.I., schreef op 18 dec. jl. een brief aan de secr.-gen. van A.I. waarin hij o.a. stelde: „Samen met een groot aantal van mijn parlementaire collega's ben ik persoonlijk ontsteld over het waarschijnlijke effect van de benoeming op de toekomstige aanvaardbaarheid van Amnesty's bevindingen, in het bijzonder bij regeringen. Wij zijn ons bewust van bepaalde kritiek inzake partijdigheid, die van tijd tot tijd tegen A.I. wordt geuit, en van klachten dat linkse regimes te zacht worden aangepakt.”

MISBRUIK VAN HET EVANGELIE

Het slot van het stuk van de heer J. is bijzonder ongenueanceerd, zo niet grof te noemen. In feite suggereert hij, via een door hem ingevuld antwoord op een uitspraak van Jezus Christus: **Ik was in de gevangenis en gij hebt Mij niet bezocht**” (tegelijk ook de titel van zijn verhaal) dat Christenen die trouw blijven aan de richtlijn van het Evangelie die ons tot een eigen, bijbelse stijl van handelen verplicht, onze Heiland met een uitvlucht afschepen, als ze weigeren met A.I.-acties mee te doen.

Als we het hele bijbelgedeelte in het oog houden, bij de vraag wie allereerst bedoeld worden met „de minsten” die bezocht moeten worden, dienen we ook te letten op Matth. 25 : 40 waar staat: „Voorwaar, Ik zeg u, in zoverre gij dit aan één van deze mijn minste **broeders** hebt gedaan.”

Houdt dat dan in dat we moeten meedoen aan acties ten gunste van Tupamaros, die de gruwelijkste terreurdaden beginnen, of van zwarte terroristen in Zuid-Afrika?

Kunnen we onze plicht als christen om ons te bekommeren om vervolgd en gevangenen om het geweten (en dat zijn bepaald geen Tupamaros en R.A.F.-leden), alleen verwezenlijken via acties van A.I.?

Is de heer J. onbekend met het bestaan van organisaties die in een christelijke stijl willen werken op dit terrein?

Conclusie

In dit artikel zijn voldoende voorbeelden gegeven voor de stelling dat A.I. zich niet onpartijdig opstelt, en het niet altijd nauw neemt met de waarheid, en werkt vanuit een geest waarin een bijbelgetrouw christen zich niet kan herkennen. Daarom wil ik tot slot graag aansluiten bij een uitspraak van de kerkeraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Groningen, die ook met infiltratie van A.I. in de gemeente te maken kreeg, en na rijp beraad op 12 mei 1975 tot het volgende besluit kwam:

„De kerkeraad spreekt zich uit tegen elke vorm van mishandeling, maar hij distantieert zich van de doelstellingen en de handelwijze van Amnesty International, waarin hij niet de bewogenheid van het Evangelie kan ontdekken.”

2 maart 1979

(Met bovenstaand artikel wil de redactie voorlopig de discussie over Amnesty International besluiten.)

„Wie in de Zoon gelooft
heeft eeuwig leven.”
Joh. 3 : 36a

Op de leeftijd van bijna 83 jaar is overleden mijn lieve man, onze vader, grootvader en overgrootvader

Philippus Scheltens

God heeft hem uit de duisternis, waarin hij de laatste jaren verkeerde, overgebracht naar Zijn wonderbaar licht.

Bennebroek: H. Scheltens-Ritsema
Dordrecht: J. H. Scheltens
M. F. Scheltens-van der Steenhoven
Amsterdam: H. A. Scheltens
S. Siersema
Kampen: F. L. Scheltens
M. Scheltens-Leegwater
Parijs: E. Scheltens
Klein- en achterkleinkinderen

Bennebroek, 15 mei 1979
Huize „Meerleven”, Witte de Withlaan 1

De dienst van Woord en Gebed zal worden gehouden vrijdag 18 mei a.s. in de Herv. Kerk aan de Binnenweg te Bennebroek, aanvang 13.30 uur, waarna de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats aldaar.

Gelegenheid tot condeleantie in de kerk na de begrafenis.

NAGEKOMEN FAMILIEBERICHTEN

Heden nam de HEERE door de dood heen in Zijn heerlijkheid op Zijn kind, mijn innig geliefde vrouw, onze onvergetelijke moeder en grootmoeder.

Marretje Maria Veenhof-Bakker

Ze was bijna 80 jaar oud.

Maar — blij vooruitzicht dat mij streelt —
ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen.

Ps. 17 : 8

Kampen: C. Veenhof
Amsterdam: J. Veenhof
Heemstede: K. R. Veenhof
J. M. Veenhof-Holwerda
Martine,
Marianne
Bernadetje
Uithoorn: M. J. Naber-Veenhof
A. H. Naber
Josje

Uithoorn, 15 mei 1979

Pr. Christinalaan 51

Op maandag 21 mei zal in het kerkgebouw aan de Broederweg 34 te Kampen onder leiding van de Weleerw. Heer Ds. J. O. Mulder een samenkomst worden gehouden, aanvangende om 12.00 uur.

Daarna is er gelegenheid voor condoleantie van 13.00-14.00 uur.

Overeenkomstig de wens van de overledene vindt de begrafenis plaats in de kring van de familie.

Heden overleed na een moedig gedragen lijden, in het vaste vertrouwen op haar Heer en Heiland, onze zeer geliefde zuster, schoonzuster en tante

Marretje Maria Bakker

(echtgenote van C. Veenhof)

op de leeftijd van bijna 80 jaar.

Coaldal (Can.): S. Leffers-Bakker
H. Leffers
Heemstede: J. Bakker
N. Bakker-Wentzel
Middenmeer: G. Bakker-Tornga
Rijswijk: M. A. Bakker
Dronten: R. S. H. Bakker
M. Bakker-Knetsch
Leidschendam: H. Bosman-Bakker
Th. Bakker
Leeuwarden: A. J. Bakker
Kampen: B. A. Raap-Bakker
G. J. Raap
Galdery (Can.): S. T. Bakker
I. Bakker-de Wit
Guelph (Can.): H. J. Bakker
A. M. D. Lindeman
Dedemsvaart: J. Tj. de Jonge-Bakker
J. E. de Jonge
Wageningen: J. Dam-Bakker
B. Dam
Galdery (Can.): T. S. Bakker
G. Bakker-Hondema
Thunderbay (Can.): M. van Elburg-Bakker
Joh. van Elburg
Epe: Joh. Bakker
W. Bakker-Jonker
Neven en nichten

Kampen, 15 mei 1979

kerknieuws

De kerken van het ressort Arnhem hebben op 26 april jl. preekconsent verleend aan br. W. Janse te Apeldoorn.

Br. J. H. Weijenberg's preekconsent is op diens verzoek met een jaar verlengd.

ADRESSEN

Sliedrecht: Adres scriba: K. v. d. Veen, Jac. Perkstraat 39, 3351 CP Papendrecht.

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
Drs H. de Jong;
Mr. dr J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds E. R. Postma
Drs W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-12452

Advertentieprijs:

35 ct per mm.
familieberichten
30 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Abonnementenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum
Tel. 03434-4288

Abonnementprijs:

f 40,— per jaar of f 21,—
per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar
of f 60,— per luchtpost.

Abonnementen kunnen ieder
moment ingaan, doch slechts
per 31 december eindigen. Op-
zeggen uiterlijk tot 15 november

Indachtig de liefde die zij ons
schonken maken wij u met grote
dankbaarheid bekend te mogen ge-
denken dat de Here onze vader en
moeder, opa en oma

J. R. Stoel
A. Stoel-v. d. Vegt

40 jaar geleden op 17 mei in het
huwelijk heeft verbonden.

Jes. 54 : 10

Deventer:
Zw. Stoel
Naaldwijk:
J. Stoel
H. A. Stoel-Gladpootjes
Anne Kirsten, Rienco, Marit
Bolsward:
A. Stoel
F. Stoel-Hoekstra
Iwan, Alwin

7414 BN Deventer
Het Laar 197

Gelegenheid tot feliciteren, donderdag 17
mei a.s. van 19.30-21.30 uur in Café-
Rest. „de Lindeboom”, Lindebooms-
weg te Schalkhaar.

In de vroege morgen van zondag, 13
mei, is in de Here ontslapen onze
broeder

NICOLAAS J. JANSEN

Vele jaren heeft hij als organist in
de eredienst onze zang gedragen en
aangevuurd.

Door zijn orgelspel boog hij ons neer
bij het belijden van onze zonden en
het smeken om genade en tilde hij
ons op bij het uitzingen van onze
dank en het roemen van Gods goe-
dertierenheid.

We zijn dankbaar, dat hij zolang on-
der ons mocht zijn.

Het laatste lied dat hij speelde, drie
weken geleden, was: Eens, als de ba-
zuinen klinken.

De gemeente te Bilthoven

Mei 1979

Aankomend leerlinge K en O
zoekt vanaf augustus

EEN KAMER,
liefst centrum Den Haag

Tel. 085-450934 of
brieven onder no. 18-5 bureau
van dit blad.

PLAATS
UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD !

U kunt nog steeds het speciale

EB-PINKSTERNUMMER

bestellen !

- ☆ zolang de voorraad strekt
- ☆ als start voor het zomerwerk
- ☆ prijzen van 12-28 cent per ex.
(incl. verzendkosten)

STICHTING
ELISABETHBODE

Postbus 100
7240 AC Lochem
tel. 05730-4551 ('s av. 2526)

De Gereformeerde Sociale Akademie
"de Vijverberg" te Ede

attendeert erop, dat er nog gelegenheid is
zich aan te melden als student(e)
voor de part-time opleiding
(kursus '79/'80)

Er zijn twee studierichtingen:

- cultureel werk
- maatschappelijk werk

AANMELDING EN INFORMATIE :
Postbus 8071, 6710 AB Ede (Gld.),
telefoon (08380) 1.91.68

gereformeerde sociale akademie
de vijverberg te ede

KERKNIEUWS lezen

Op de hoogte wezen.

Telefoon 045-710401
of zendt onderstaande bon naar Postbus 280, 6400 AG Heerlen.

Ondergetekende wenst een proefnummer/een abonnement.

Naam:

Adres:

Op. handtekening:

Voor al uw

handels- en familiedrukwerk - boeken en folders
is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”
Nooitgedacht 3 - Zeist